

همکاری پژوهشگاه حوزه و دانشگاه در پروژه شتابدهی تحول علوم انسانی

مقدمه

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه به منظور اجرای «طرح مقدماتی بازسازی علوم انسانی» در سال ۱۳۶۱ تحت عنوان دفتر همکاری حوزه و دانشگاه تأسیس شد. این طرح به تصویب ستاد انقلاب فرهنگی و جامعه مدرسین حوزه علمیه قم رسید و در نهایت با تأیید معمار کبیر انقلاب حضرت امام خمینی (ره) اجرای آن بر عهده استادان حوزه و دانشگاه با مدیریت و اشراف علمی حضرت آیت الله مصباح یزدی (ره) نهاد شد. هم‌راستایی رسالت این پژوهشگاه با اهداف پروژه شتابدهی تحول علوم انسانی، فرصت‌هایی برای همکاری ایجاد می‌کند.

فعالیت‌های پروژه

پروژه شتابدهی تحول علوم انسانی شامل شانزده فعالیت است که در سه فاز عملیاتی دسته‌بندی شده است:

برنامه عملیاتی ۱: جمع‌آوری نظریه‌ها

شناسایی گسترده

۱. جستجوی کتب، مقالات و یادداشت‌های منتشره در موضوع تحول در علوم انسانی؛ منابع به زبان فارسی و محدود به داخل کشور
۲. تولید محصول: فهرست صاحب‌نظران در علوم انسانی اسلامی

استخراج نظریه

۳. بررسی آرا و نظریات و نگارش خلاصه نظریه (حداکثر ۱۵۰ کلمه) برای هر صاحب نظر
۴. تولید محصول: فهرست صاحب‌نظران همراه با خلاصه نظریه در موضوع علوم انسانی اسلامی

دسته‌بندی نظریات

۵. طبقه‌بندی نظریات فارغ از جایگاه و موقعیت اجتماعی صاحب نظریه، بر اساس مشابهت در مبانی و روش‌ها
۶. تولید محصول: فهرست طبقه‌بندی شده از نظریات علوم انسانی اسلامی همراه با مشخصات صاحب نظریه

برنامه عملیاتی ۲: تشکیل کرسی‌های انصاف

۷. انتخاب چهار نظریه برای بررسی در فاز اول
۸. برگزاری جلسات گفتگوهای علمی در فضایی منصفانه
- ۸/۱. محرمانه بودن جلسات و به دور از جنجال
- ۸/۲. بدون حضور دیگران؛ خبرنگاران، دانشجویان، طلاب و هر فردی غیر از طرفین گفتگو و عوامل برگزاری

- ۸/۳. بدون ضبط تصویری و اکتفا به ضبط صدا با برچسب محرمانه و غیرقابل انتشار
- ۸/۴. دعوت از شخص صاحب نظریه و عدم پذیرش نماینده یا شاگرد
- ۸/۵. حضور شخصی که بالاترین جایگاه در آن نظریه را دارد، در صورت فقدان صاحب نظریه
- ۸/۶. حضور دانشمند برتر در جلسه به عنوان ناظر گفتگو؛ فردی که جایگاه علمی قابل قبولی نسبت به طرفین گفتگو دارد

برنامه عملیاتی ۳: تنظیم دستاورد کرسی‌ها

خلاصه مناظرات

۹. پیاده نوار و خلاصه‌سازی گفتگوها پس از برگزاری هر کرسی
- ۹/۱. توجه به محرمانه بودن صوت و متن و طبقه‌بندی آن
۱۰. تولید محصول: خلاصه‌ای از نظریه‌های ارائه شده، ادعاهای هر طرف، اشکالات و پاسخ‌ها

رأی به برتری

۱۱. بررسی خلاصه و ثبت رأی به برتری نظریه یکی از طرفین با ذکر دلیل، توسط دو کارشناس متخصص در موضوع
- ۱۱/۱. کارشناسان نظر یکدیگر را مشاهده نمی‌کنند
- ۱۱/۲. نام کارشناس در سند نهایی ذکر نمی‌شود
- ۱۱/۳. این رأی باید به قدری صریح، رک و صادقانه باشد که صاحبان نظریه را به فکر بیشتر تحریک کند.
۱۲. تولید محصول: خلاصه نظریات همراه با ادعاها، اشکالات و پاسخ‌ها، همراه با رأی به برتری یک نظریه

تحويل گزارش

۱۳. این خلاصه‌ها به صورت محرمانه توسط پیک ویژه‌ای در کمترین زمان ممکن به دست طرفین گفتگو می‌رسد.
- ۱۳/۱. توضیح داده می‌شود که می‌تواند درخواست برای تشکیل جلسه بعدی داشته باشد، با همان فرد یا صاحب نظریه‌ای دیگر

جدول برتری

۱۴. برنامه‌ریزی برای تشکیل کرسی‌های بعدی مبتنی بر آرای حاصله
- ۱۴/۱. هر صاحب‌نظری که علی‌رغم دریافت رأی به عدم برتری برای تشکیل جلسه بعدی درخواست ندهد به معنای پذیرش ضعف نظریه است.
- ۱۴/۲. هر نظریه برتر به مصاف نظریه برتر در گفتگوها و کرسی‌های دیگر می‌رود.
- ۱۴/۳. انتخاب طرفین مدعی بر اساس آن دسته‌بندی‌هایی صورت خواهد پذیرفت که آرا را نظم داده بودند.
- ۱۴/۴. دو نظر نهایی در مرحله نهایی مقابل هم قرار می‌گیرند که نتیجه آن نتیجه کل بررسی‌ها را روشن خواهد کرد.
۱۵. تولید محصول: فهرست رتبه‌بندی شده نظریات در حوزه علوم انسانی اسلامی، بر اساس کسب پیروزی در کرسی‌ها

۱۶. انتشار گزارش در قالب یک مقاله علمی - پژوهشی و نشر آن در نشریات و سایت‌های معتبر

توانمندی‌های پژوهشگاه

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه مشتمل بر چهار پژوهشگاه است:

۱. پژوهشگاه علوم اجتماعی	۳. پژوهشگاه علوم رفتاری
۱/۱. گروه اقتصاد	۳/۱. گروه خانواده
۱/۲. گروه جامعه‌شناسی	۳/۲. گروه روان‌شناسی
۱/۳. گروه علوم سیاسی	۳/۳. گروه علوم تربیتی
۱/۴. گروه مدیریت	۳/۴. گروه فلسفه علوم انسانی
۲. پژوهشگاه علوم اسلامی	۳/۵. گروه اخلاق
۲/۱. گروه قرآن‌پژوهی	۴. پژوهشگاه مطالعات و همکاری‌های حوزه و دانشگاه
۲/۲. گروه تاریخ اسلام	۴/۱. گروه ارتباطات
۲/۳. گروه حقوق و فقه اجتماعی	۴/۲. گروه آینده‌پژوهی
۲/۴. گروه فلسفه و کلام	۴/۳. گروه دانشگاه اسلامی
۲/۵. گروه اسلام معاصر	۴/۴. گروه همکاری حوزه و دانشگاه

این پژوهشگاه همچنین با بیش از ۵۰ عضو هیئت علمی و ۳۰۰ پژوهشگر هم‌پراز اعضای هیئت علمی در ارتباط است که بسیاری از آنان اندیشمندانی سرشناس، شناخته‌شده و دارای آثار علمی فراوان هستند.

فرصت‌های همکاری

با توجه به امکانات و توانمندی‌های پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، این پژوهشگاه قادر است در بسیاری از فعالیت‌های پروژه شتابدهی تحول علوم انسانی همکاری کند. از جمله:

۱. شناسایی و فهرست‌برداری از منابع فارسی مطرح در زمینه تحول در علوم انسانی
۲. شناسایی و ارائه فهرست صاحب‌نظران در علوم انسانی اسلامی
۳. نگارش خلاصه نظریه برای هر صاحب نظر فوق با ارجاع به منابع شناسایی شده
۴. مقایسه نظریات فوق و طبقه‌بندی آن‌ها بر اساس مشابهت در مبانی و روش‌ها
۵. انتخاب چهار نظریه مهم‌تر و دارای اولویت برای بررسی در فاز اول پروژه
۶. همکاری در برگزاری جلسات گفتگوهای علمی میان صاحبان نظریات
- ۶/۱. پیاده نوار و خلاصه‌سازی گفتگوها؛ خلاصه نظریه‌های ارائه شده، ادعاهای هر طرف، اشکالات و پاسخ‌ها
- ۶/۲. ثبت رأی به برتری نظریه یکی از طرفین با ذکر دلیل
۷. تنظیم فهرست رتبه‌بندی شده نظریات در حوزه علوم انسانی اسلامی، بر اساس نتایج کرسی‌های انصاف

